
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 5 maj 2021

Antje Jackelén

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I denna skrivelse läggs årsredovisningen för Svenska kyrkans nationella nivå fram. Den består dels av den särskilt formgivna *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020*, dels av bilagan *Resultatrapport 2020*.

Innehåll

1 Förslag till kyrkomötesbeslut.....	3
2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020.....	4
Bilaga Resultatrapport 2020.....	5
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll.....	19

1 Förslag till kyrkomötesbeslut

KsSkr 2021:2

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2020.

2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020

Finns separat i särskild form.

Bilaga Resultatrapport 2020

Denna resultatrapport omfattar den nationella nivåns resultat under 2020. Det som lyfts fram i resultatrapporten under rubrikerna för kyrkostyrelsens långsiktiga målbilder utgör enbart en övergripande beskrivning och ett urval av angelägen verksamhet under året, på liknande sätt som *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020*, som finns separat i särskild form.

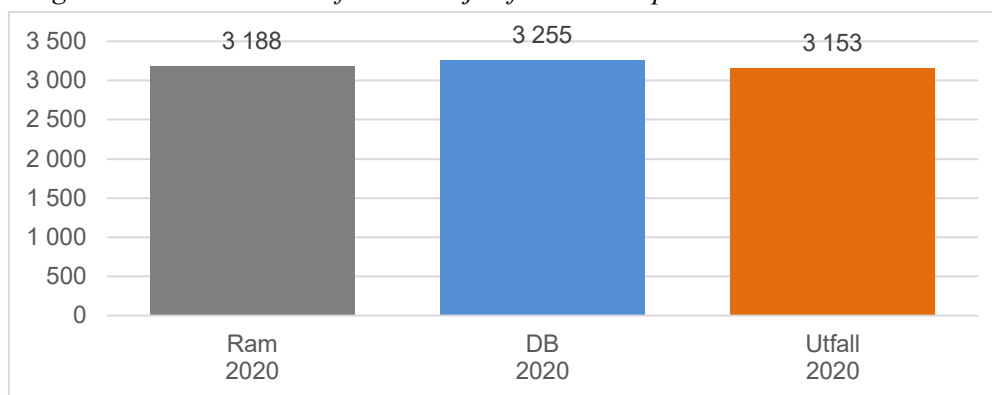
I kyrkostyrelsens skrivelse 2021:3 Redogörelse för behandlingen av kyrkomötesärenden redovisas en rapport om hur verksamheten på den nationella nivån ställts om under året med anledning av pandemin. Där beskrivs de särskilda insatser som genomförts och den rapporten utgör ett komplement till årsredovisningen.

I tabellerna per verksamhetsområde redovisas intäkter och kostnader. Resultaten i tabellerna visar nettokostnader, det vill säga de kostnader som finansieras av avgifter för gemensam verksamhet och avkastningen från kapitalförvaltningen.

Årets resultat uppgår till 235 miljoner kronor. Det är 81 miljoner kronor högre än budget och 1 225 mnkr lägre än föregående års utfall. Skillnaden mot föregående år beror på att utvecklingen på de finansiella marknaderna var ovanligt stark 2019 vilket då gav en hög avkastning från kapitalförvaltningen. Verksamhetens resultat (exklusive kapitalförvaltning och ändamålsbestämda medel) var 133 miljoner kronor bättre än budget.

I diagrammet nedan visas totala kostnader i jämförelse med planerade kostnadsramar. Ram 2020 är den av kyrkomötet beslutade kostnadsramen och DB 2020 är den av kyrkostyrelsen beslutade detaljbudgeten.

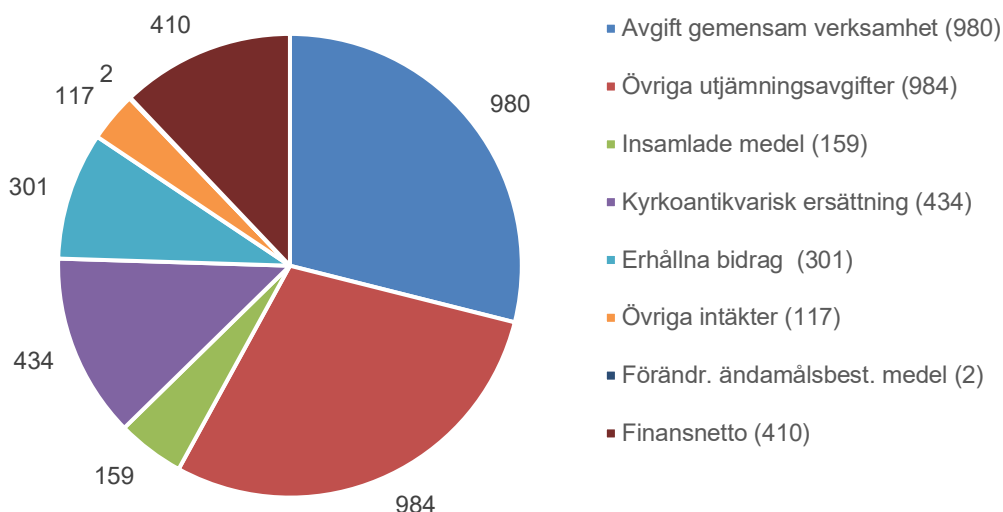
Diagram 1. Kostnadsram utfall 2020 i jämförelse med planerade kostnadsramar

Kostnadsramen för utfall 2020 uppgår till 3 153 miljoner kronor, vilket är 102 miljoner kronor lägre än i detaljbudget och 35 miljoner kronor lägre än i rambudget.

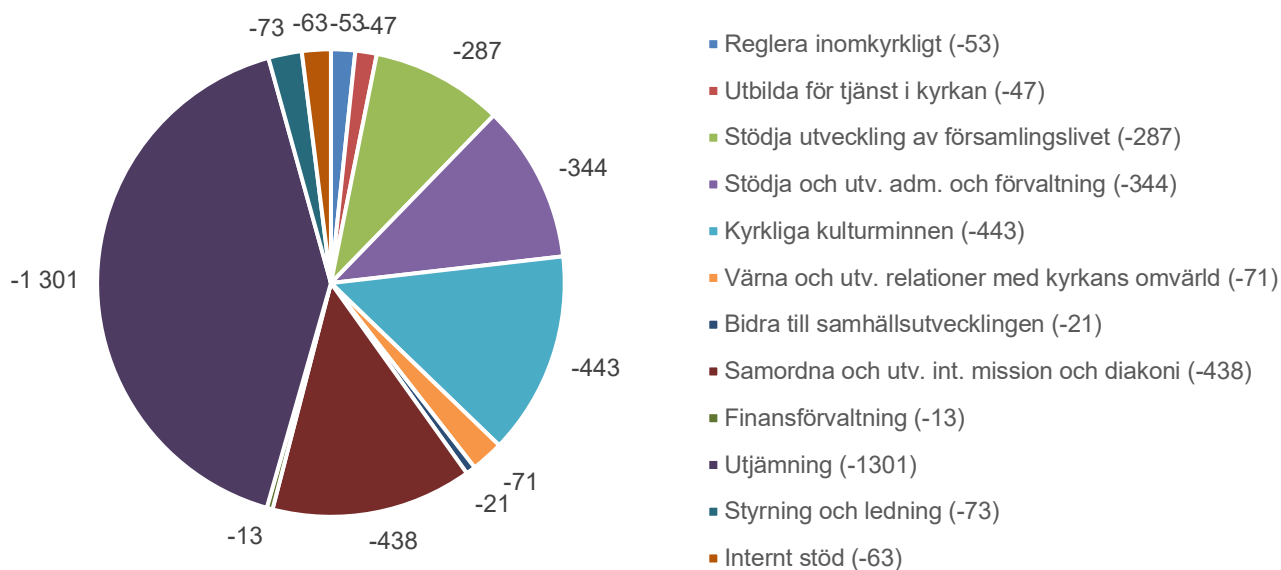
Skillnaden mellan detaljbudget och rambudget förklaras av ytterligare medel till programmet *Social hållbarhet fokus tillit och demokrati*, arbetet med flyktingar och asylsökande, kyrkostyrelsens förfogandemedel och personalkostnader inom Svenska kyrkan i utlandet. Ökade kostnader inom den internationella verksamheten täcks av motsvarande externa intäkter. I följande tabeller finns endast jämförelse med detaljbudget.

Diagram 2. Fördelning totala intäkter år 2020

De totala intäkterna inklusive finansnetto uppgår till 3 388 miljoner kronor. Det är 21 miljoner kronor lägre än budget, vilket beror på lägre kyrkoantikvarisk ersättning, lägre intäkter från kapitalförvaltningen, lägre insamlade medel från kollekter samt lägre nyttjande av ändamålsbestämde medel. Samtidigt var erhållna bidrag, framför allt statliga bidrag, 56 miljoner kronor högre än budget.

Diagram 3. Totala kostnader år 2020 fördelade per verksamhet

De totala kostnaderna år 2020 uppgår till 3 153 miljoner kronor.

I det följande redovisas ett urval av verksamhetens insatser och resultat i enlighet med den verksamhetsinriktning kyrkomötet tidigare beslutat om.

Några av de övergripande insatser och resultat som uppnåtts 2020 redovisas på följande sidor, sorterat under kyrkostyrelsens tre långsiktiga målbilder och elva verksamhetsområden.

Målbild 1

År 2030 har vi stärkt förmågan att bidra till ett församlingsliv som möter samtidens utmaningar.

Stödja utveckling av församlingslivet

Den nationella nivån har under året bidragit med stöd till församlingarna inom flera områden och på olika sätt. Programmet *Lärande och undervisning* har fortsatt att verka för att utveckla en sammanhållen undervisning så att människor oavsett ålder och kyrklig erfarenhet ska kunna lära känna kristen tro och tradition. I samarbete med stiftens främjas församlingarnas fördjupade undervisning så att fler får växa och mogna i sin tro. Lärande och undervisning på digitala arenor har påskyndats med anledning av pandemin och det offentliga samtalet om kristen tro har stärkts, inte minst genom ärkebiskopens genomslag i media.

Den nationella nivån har bidragit till att stärka och stödja församlingarnas förmåga att fullgöra sitt diakonala uppdrag. I början av pandemin etablerades funktionen *Support diakoni* för att samlat och med kraft bidra till församlingarnas sociala ansvar och samhällstjänsten *Jourhavande präst* förstärktes. Svenska kyrkan bidrog redan tidigt i pandemin till samordning av ideellt engagerade och koordinering av matinköp till människor i karantän i sina hem i många kommuner, genom överenskommelse med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, och andra organisationer i civilsamhället. Genom externa ekonomiska bidrag från regeringen, myndigheter och Radiohjälpen har Svenska kyrkan också kunnat stärka sina diakonala och kommunikativa insatser på samtliga nivåer, inte minst digitalt.

Kyrkostyrelsen fortsätter att arbeta för innovativa lösningar på sociala utmaningar och har stärkt kompetens i församlingarna utifrån ett rättighetsperspektiv. Ett metodmaterial har publicerats på intranätet och arbetet har förstärkts med ekonomiska medel från Europeiska socialfonden för stöd till projektet *Plats i Svenska kyrkan*, som ska ta tillvara arbetssätt och metoder för arbetsträning och praktik för långtidsarbetslösa. Det treåriga programmet *Social hållbarhet fokus tillit och demokrati* startade under året med tolv stift involverade för integration och ett socialt hållbart samhälle.

Insamling av verksamhetsstatistik, kvalitativa undersökningar och omvärldsanalys är viktiga verktyg i förståelsen av Svenska kyrkan och de skeenden vi har att förhålla oss till och planera utifrån. Genom forskning kan vi se hur digitala kommunikationsplattformar har spelat stor roll för pastoral och kyrklig praktik under pandemin.

Svenska kyrkan i utlandet har liksom övriga delar av Svenska kyrkans verksamhet ställt om under pandemin och viss utlandspersonal har temporärt tjänstgjort på andra ställen än vad som planerats. Åtgärder med anledning av den juridiska genomgången för att säkerställa att verksamheten bedrivs i ändamålsenliga former i enlighet med gällande regleringar i respektive land, har försenats med anledning av pandemin.

Tabell 1. Intäkter och kostnader Stödja utveckling av församlingslivet

Stödja utveckling av församlingslivet	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	60	39	63	24	3
Kostnader	-292	-280	-287	-7	5
Resultat	-231	-241	-224	17	7

Intäkterna är högre än budget eftersom det har tillkommit 15 miljoner kronor i statliga medel till arbete mot hemlöshet bland unga vuxna. Svenska kyrkan har också fått bidrag från Radiohjälpen (5 miljoner kronor), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (5 miljoner kronor) samt MSB (3,5 miljoner kronor) som har förmedlats vidare till stift och församlingar för diakonal verksamhet under pandemin.

Kostnaderna är högre än planerat eftersom de statliga bidrag som inte var budgeterade har vidareförmedlats som anslag till stift och församlingar. Personalkostnader är lägre än budget men i nivå med föregående år. Externa kostnader är lägre än föregående års utfall, vilket framför allt beror på färre resor och en omställning till digitala möten med anledning av pandemin.

Utbilda för tjänst i Svenska kyrkan

En av de största omställningarna på den nationella nivån under året har varit den omställning som Svenska kyrkans utbildningsinstitut gjort. Från mitten av mars har undervisningen mer eller mindre genomförts på nätet och den digitala metodiken utvecklades med rekordfart under våren.

Arbetet för att utveckla programutbildningarna på Svenska kyrkans utbildningsinstitut har fortsatt, och fortsätter efter att resultaten i den större utvärdering med fokus på de första läsåren efter den nya utbildningsreformen nu presenterats.

För att möta det framtida rekryteringsbehovet av kvalificerade kyrkomusiker har den nationella nivån i samarbete med stiftet och Göteborgs internationella orgelakademi initierat ett tvåårigt projekt, *Organister i framkant*. En annan satsning för Svenska kyrkans kompetensförsörjning av kyrkomusiker under året var tv-programmet *Orgeln – musikaliska strövtåg* som sändes en lördagskväll i september och som funnits på SVT Play fram till början av mars 2021.

Tabell 2. Intäkter och kostnader Utbilda för tjänst i Svenska kyrkan

Utbilda för tjänst i kyrkan	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-50	-51	-47	4	3
Resultat	-50	-51	-46	5	4

Kostnaderna för utbildningsverksamhet är lägre än budget och föregående års utfall, vilket förklaras av att arbetet till största delen har behövt ske digitalt.

År 2030 finns ett stärkt engagemang i Svenska kyrkan för ett hållbart samhälle i Sverige och i världen.

Bidra till samhällsutvecklingen

Under pandemin har den nationella nivån intensifierat sitt arbete som en sammanhållande kraft i Svenska kyrkan. Ett nära samarbete mellan juridik, kommunikation och teologi har varit en förutsättning. Ärkebiskopens och övriga biskopars insatser har spelat en viktig roll, inte bara lokalt i sina stift och församlingar, utan även i det gemensamma nationella påverkansarbetet. Deras insatser har haft betydelse vad gäller modifierade restriktioner för begravningar och för att uppmärksamma sorgen i de förluster samhället drabbats av genom pandemin.

Det har varit täta möten med beslutsfattare och myndigheter i Sverige. En kontinuerlig krishantering har skett i kyrkostyrelsens arbetsutskott i samarbete med generalsekreteraren som i sin tur haft regelbundna avstämningar med ärkebiskop, biskopsmöte och stiftsdirektorer. Under de mest intensiva perioderna av pandemin har den nationella nivån krisledning konfererat varje dag.

Svenska kyrkan lyfter och driver strategiskt avvägda och relevanta samhällsfrågor utifrån kyrkans värden och uppdrag. Svenska kyrkan verkar för ett hållbart samhälle och samverkar med regionala och globala ekumeniska organisationer och allianser i gemensamma policyfrågor, inte minst gentemot EU. För detta genomförs systematisk bevakning och en spetskompetens har utvecklats på nationell nivå i Svenska kyrkan.

Ärkebiskopen har under året fört flera samtal med kultur- och demokratiministern angående bland annat restriktioner vid kulturarrangemang, diakoni, krisberedskap och begravningsverksamheten. Likaså har möten ägt rum med bland andra jämställdhetsministern om barn och unga, segregation, rasism och hatbrott. Samverkan sker med Riksantikvarieämbetet och länsstyrelser i fråga om det kyrkliga kulturarvet och förvaltning av kyrkans fastigheter.

Tabell 3. Intäkter och kostnader Bidra till samhällsutvecklingen

Bidra till samhällsutvecklingen	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	3	1	2	1	-1
Kostnader	-25	-25	-21	4	4
Resultat	-22	-24	-19	5	3

Högre intäkter än budget beror på att Sida finansierar vissa personalkostnader inom verksamhetsområdet. Personalkostnader är lägre än budget och föregående års utfall främst till följd av omorganisation.

Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld

Svenska kyrkan på nationell nivå värnar och utvecklar relationer till andra samfund, religioner, organisationer och individer. Svenska kyrkan medverkar i kulturlivet och främjar dialogen mellan religion och livstolkning och har under året stärkt kontakterna med omvärlden. Några exempel på detta är *Se Människan* under Bokmässan, kultur- och filmpriser och de digitala gudstjänster och konserter som erbjöds under kyrkoårets stora helger, men också under resten av året.

Det kommunikationsstöd som den nationella nivån bidragit med under året har haft stor betydelse för att Svenska kyrkan ska kunna vara en kyrka på nätet för människor som inte vanligtvis söker sig till kyrkans verksamhet såväl som de redan kyrkligt förtrogna.

Det fleråriga programmet *Interreligiös praktik för fred – En värld av grannar* som pågår syftar till att utveckla och fördjupa Svenska kyrkans relationer med religiösa samfund och organisationer som arbetar för människor på flykt i Europa. Programmet ska bidra till att kunna ta emot människor på flykt och bidra till ett hållbart samhälle genom ökad integration.

Tabell 4. Intäkter och kostnader Värna och utveckla relationer till kyrkans omvärld

Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	1	1	1	0	0
Kostnader	-74	-79	-71	8	3
Resultat	-73	-78	-70	8	3

Intäkter är i nivå med budget. Kostnader för verksamheten är lägre än budget och föregående års utfall eftersom personalkostnaderna är lägre och resor och arrangemang har påverkats av rådande pandemi.

Samordna och utveckla internationell mission och diakoni

Svenska kyrkan utvecklar partnerskap med kyrkor, ekumeniska organisationer och allianser samt med andra samarbetspartner som arbetar för alla människors lika värde, rättvisa, jämställdhet och fred. Act Svenska kyrkan verkar för internationella och ekumeniskt samordnade missions- och diakoniinsatser, långsiktigt utvecklings-samarbete och stöd till människor i utsatta situationer genom humanitärt bistånd.

För de flesta av Svenska kyrkans partnerorganisationer blev 2020 ett besvärligt år trots att anpassade lösningar för stöd utarbetats under året. Svenska kyrkan har inlett samtal med nya partner i Mellanöstern, som vågar arbeta med religionsdialog. Bland annat har Act Svenska kyrkan inlett partnerskap med en organisation i Libanon som stärker unga människor att tänka självständigt, öka faktagranskning och förhålla sig till det ökade näthatet.

Det totala insamlingsresultatet för Act Svenska kyrkan slutade på cirka 38 miljoner kronor lägre än målet, beroende på att många insamlingsaktiviteter ställdes in under pandemin. Dock har privatpersoners gåvor och anslag från stift och församlingar ökat från föregående år. Flera humanitära insatser har genomförts under året, bland annat gjordes en katastrofinsamling till följd av explosionen i Beirut. En dialog om det strategiska partnerskapet inom det humanitära biståndet pågår med Sida.

Diskussion om formerna för samarbetet mellan Svenska kyrkan, Lunds universitet och Lunds missionssällskap om akademisk forskning och utbildning vid Svenska teologiska institutet i Jerusalem, STI, har pågått under många år. Under året anslöt sig Lunds stift till samarbetet och finansieringen har stärkts genom att *Krister Stendahls stiftelse för akademisk forskning och utbildning vid Svenska teologiska institutet i Jerusalem* bildats. Samarbetet med Lunds universitet fortsätter i nya former samtidigt som den tidigare fonden för akademisk samverkan vid STI upphör. Kapitalet i fonden utgör ekonomisk grund för den nya stiftelsen.

Tabell 5. Intäkter och kostnader Samordna och utveckla internationell mission och diakoni

Samordna och utveckla internationell mission och diakoni	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	359	421	386	-35	27
Kostnader	-418	-474	-438	36	-20
Resultat	-59	-53	-52	1	7

Intäkter är högre än föregående år främst på grund av en stor avsättning till ändamålsdestinerade medel 2019. Bidrag från institutionella givare är högre 2020 jämfört med 2019. Insamlade medel är dock lägre eftersom kollektintäkter har påverkats av pandemin.

Totala kostnader för verksamheten är under budget på grund av lägre kostnader för anslag och utsänd personal. I jämförelse med föregående år ökar dock kostnaderna för anslag. Budget avseende bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem har inte nyttjats.

Den samlade verksamheten för kyrkostyrelsens internationella råd redovisas i tabell 15.

Hållbarhet

Arbetet för ett hållbart samhälle och en långsiktig hållbar kyrka är central för kyrkostyrelsen. Den gemensamma färdplanen för klimatet som tagits fram i samverkan med stiftet har siktet inställt på ökat ansvar för skapelsen och klimatneutralitet år 2030. Ett urval strategiska klimatsatser i stiftet bidrar till förveckligandet av Parisavtalets mål. En resursförstärkning på 25 miljoner kronor per år till stiftet under åren 2020–2022 bidrar till att bygga upp kompetens och intensifiera arbetet lokalt.

Den nationella nivån stödjer klimatarbetet i Svenska kyrkan till exempel genom ramavtal, där klimat- och andra hållbarhetsfrågor integreras i upphandlingar.

Målbild 3

År 2030 finns effektiv styrning, förvaltning och administration i Svenska kyrkan, så att församlingarna kan fullgöra sitt grundläggande uppdrag.

Stödja och utveckla administration och förvaltning

Utvecklingsarbetet för digitalisering och samverkan i kärnverksamheten fortsätter i samarbete med stiftet. Den nationella nivån verkar för utveckling av digitala arbetsplatser och mötesformer så att samverkan främjas och ett effektivt arbete underlättas.

Ett av de områden där Svenska kyrkan har möjlighet att uppnå stora administrativa effektiviseringar är kopplat till löne- och arvodeshantering. Därför fortsätter arbetet med kyrkomötets beslut om att etablera en gemensam löneservice i Svenska kyrkan till år 2022. Dialogen med stiftet om detta fortsätter och en kartläggning har genomförts under våren 2021. Allt i syfte att hushålla med de samlade ekonomiska resurserna så att Svenska kyrkan ska kunna bedriva ett rikstäckande och hållbart kyrkoliv även i framtiden.

Under året har pandemin synliggjort behoven av ökad samverkan, vilket kan påskynda utvecklingen av digitala lösningar och enhetlig kvalitativ och effektiv administration.

Tabell 6. Intäkter och kostnader Stödja och utveckla administration och förvaltning

Stödja och utveckla administration och förvaltning	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	545	554	532	-22	-13
Kostnader	-758	-839	-787	52	-29
Resultat	-213	-285	-255	30	-42

En del av differensen som återfinns på både kostnads- och intäktssidan förklaras av att nyttjandet av den kyrkoantikvariska ersättningen är lägre än budget och föregående års utfall. Försäljningsintäkterna för GIP är högre än planerat. Den största avvikelserna på kostnadssidan avser outnyttjade utvecklingsmedel för it. Utbetalning av GIP-bidraget är högre än budget. Kostnader för digital arbetsplats och löneservice har tillkommit under året och förklarar delvis skillnaden mot föregående år.

Kostnader för utlandskyrkans fastigheter understiger budget då vissa projekt skjutits på framtiden till följd av pandemin.

Styrning och ledning

Kyrkostyrelsens arbetsutskott har fortsatt den fördjupade dialogen med stiftsstyrelsernas presidier för beredning av kyrkostyrelsens förslag om inriktning och prioritering för beslut i kyrkomötet. Den löpande verksamheten på den nationella nivån ska långsiktigt upprätthållas på en ekonomiskt hållbar nivå som samtidigt medger utrymme för utvecklingsarbete och prioriterade satsningar. Kyrkostyrelsen fortsätter att arbeta för att nå en ekonomi i balans för den nationella nivån till år 2025. Ett utvecklingsarbete i syfte att förbättra och systematisera verksamhetsplanering och uppföljning har fortsatt under året.

Kyrkokansliets verksamhet bedöms på sikt kunna rymmas i egna ombyggda lokaler, förutom serverhallar, arkiv och utbildningsinstitutet som kräver andra utrymmen. Detta uppnås främst genom ett förändrat arbetssätt inom kansliet och en flexibel kontorslösning. Förberedelser för ombyggnad och renovering av fastigheten på Sysslomansgatan pågår, då bland annat ventilation, el och hissar närmar sig slutet av sin livscykel.

Tabell 7. Intäkter och kostnader Styrning och ledning

Styrning och ledning	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	0	0	25	25	25
Kostnader	-33	-62	-73	-11	-40
Resultat	-33	-62	-48	14	-15

Intäkterna och kostnaderna är högre än budget och högre än föregående års utfall. Ett statligt bidrag mottogs för Svenska kyrkans insatser under pandemin, vilket till stor del betalades ut till stift och församlingar. Coronarelaterade kostnader överskred intäkten från det statliga bidraget med 8 miljoner kronor. Den juridiska genomgången av Svenska kyrkan i utlandet överskred budgeten 2020. De totala kostnaderna för utredningen, som avslutades 2020, är lägre än den totala budgeten som avsatts. Stor del av budgeterade reserver och förfogandemedel behövde inte tas i anspråk.

Reglera inomkyrkligt

Rådgivningsarbetet för begravningsverksamheten har under året övergått från Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation till kyrkokansliet. Därför har särskild kompetens för begravningsverksamhetens relevanta sakområden byggts upp och införlivats i övrig verksamhet på den nationella nivån och tillsammans med den samordningsfunktion som flyttades över redan 2019. Ett stiftskontakt nätverk har byggts upp och har haft stor betydelse under pandemin.

Det har varit ett fortsatt hårt tryck i arbetet med dataskyddsfrågor och dess inverkan på de gemensamma datasystemen.

Tabell 8. Intäkter och kostnader Reglera inomkyrkligt

Reglera inomkyrkligt	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	0	0	0	0	0
Kostnader	-48	-65	-53	12	-5
Resultat	-48	-64	-53	11	-5

De lägre kostnaderna jämfört med budget är en följd av att kyrkomötet genomfördes digitalt och med färre ledamöter än planerat. Avvikelsen mot föregående års utfall beror främst på arbetet inför kyrkoval 2021. Kostnaderna för valarbetet varierar i en fyraårscykel.

Utjämning och finansförvaltning

Den nationella nivåns kapital har ett avkastningskrav på 3 procent över inflationsnivån per år, sett över en rullande tioårsperiod. Avkastningen är en resurs för att bekosta långsiktiga åtaganden inom prioriterade områden och kapitalet som helhet utgör en ekonomisk säkerhet för framtida händelser.

Tabell 9. Intäkter och kostnader Utjämningsystemet

Utjämningsystemet	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Avgift gemensam verksamhet	976	982	980	-2	4
Resultat avgift gemensam verksamhet	976	982	980	-2	4
Utjämningsavgifter församlingsnivå	770	747	750	3	-20
Kyrkounderhållsavgift	0	0	0	0	0
Utjämningsbidrag församlingsnivå	-818	-819	-821	-2	-3
Resultat församlingsnivå	-48	-72	-72	0	-24
Utjämningsavgift stiftsnivå*	225	223	235	12	10
Utjämningsbidrag stiftsnivå	-390	-380	-380	0	10
Kyrkounderhållsbidrag	-100	-100	-100	0	0
Resultat stiftsnivå	-266	-257	-245	12	21
Resultat	663	653	663	10	0

*utjämningsavgifter på stiftsnivå består av utdelning från prästlönstillgångar.

Intäkter är högre än planerat på grund av en högre utdelning från prästlönstillgångar. Kostnaderna är i stort sett i nivå med budget. I utjämningsen på församlingsnivå ingår delar som inte är självfinansierade, som diakonibidrag och glesbygdsbidrag. Dessa bidrag finansieras i stället av avgiften för gemensam verksamhet (7-öringen), liksom kyrkounderhållsbidraget på stiftsnivå.

Differensen mot föregående år beror bland annat på införande av nytt utjämnings-system, högre avgift gemensam verksamhet samt högre utdelning av prästlönstillgångar.

Tabell 10. Intäkter och kostnader Finansförvaltning

Finansförvaltning	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter exkl finansnetto	2	0	1	1	-1
Finansnetto	1 590	440	410	-30	-1 180
Kostnader	-11	-10	-13	-3	-2
Resultat	1 581	430	398	-32	-1 183

Intäkter från finansnettot är i nivå med budget men lägre än föregående år. Resultatet från kapitalförvaltningen motsvarar en avkastning på 4,2 procent (jämförelseindex 5,0 procent). Avkastningen 2019 var hög som en följd av utvecklingen på finansmarknaden under 2019. Kostnaderna i övrigt är i nivå med budget och föregående års utfall.

Internt stöd

Pandemin har påskyndat ett mer papperslöst och digitaliserat arbetssätt på kyrkokansliet och distansarbete har varit norm under året.

Tabell 11. Intäkter och kostnader Internt stöd

Internt stöd	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Intäkter	2	2	2	0	0
Kostnader	-57	-72	-63	9	-6
Resultat	-56	-70	-60	10	-4

Intäkter är i nivå med budget. Avvikelsen mot budget på kostnadssidan beror till största delen på lägre kostnader för service och drift av lokaler på grund av mer hemarbete med anledning av pandemin, samt tidigarelagda inköp av hårdvara 2019. Det har också varit lägre personalkostnader. Jämfört med föregående år är kostnaderna högre framför allt på grund av höjd hyra och projektet *Vår gemensamma arbetsplats*.

Ekonomi

Nedan redovisas den totala ekonomin för den nationella nivån ur ett resultaträkningsperspektiv till skillnad mot tidigare då den redovisats ur ett verksamhetsperspektiv.

Tabell 12. Känslighetsanalys finansiering

Känslighetsanalys	Förändring av antagande	Ungefärlig effekt (mnkr)*
Avgift gemensam verksamhet	1 öre	140
Medlemsandel	1%	10
Avkastning på värdepappersportföljen	1%	99

*miljoner kronor

Den viktigaste intäkten i Svenska kyrkan är kyrkoavgiften. Förändringar i antal tillhöriga och utvecklingen av medlemmarnas kommunalt beskattningsbara inkomster, kyrkoavgiftsunderlaget, är därmed centrala faktorer. In- och utträden 2020 påverkar kyrkoavgiftsintäkten först år 2023. Medlemmarnas inkomster 2018 påverkar kyrkoavgiftsintäkten år 2020. Den ekonomiska utvecklingen globalt och i Sverige påverkar

avkastningen från kapitalförvaltningen. Intäkter påverkas också av politiska beslut kring offentliga bidrag som till exempel bidragen från Sida.

I tabellen nedan redovisas den totala budgeten för den nationella nivån där samtliga intäkter och kostnader ingår, samt jämförelsesiffror från bokslutet 2019 och detaljbudget 2020.

Tabell 13. Resultaträkning

Resultaträkning	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Avgift gemensam verksamhet	976	982	980	-2	4
Insamlade medel	215	185	159	-26	-55
Erhållna bidrag	242	245	301	56	60
Övriga intäkter	109	104	117	13	8
Summa intäkter	1 542	1 516	1 558	42	16
Utveckl.samarbete/bistånd	-241	-294	-266	28	-25
Övriga lämnade bidrag	-132	-127	-181	-55	-50
Externa kostnader	-505	-591	-531	60	-26
Personalkostnader	-425	-474	-429	46	-3
Avskrivningar	-8	-13	-12	1	-4
Summa kostnader	-1 311	-1 498	-1 419	79	-108
Utjämning och KAE*	-313	-327	-316	12	-2
VERKSAMHETENS RESULTAT	-83	-310	-177	133	-94
Finansnetto	1 590	440	410	-31	-1 181
Förändr. ändamålsbest. Medel	-48	24	2	-21	50
Årets resultat	1 460	154	235	81	-1 225

* Består av utjämningsavgifter, utjämningsbidrag, samt intäkter och kostnader från kyrkoantikvarisk ersättning (KAE).

Nettoresultatet för 2020 uppgår till 235 miljoner kronor. Det är 81 miljoner kronor högre än budget men 1 225 miljoner kronor lägre än föregående års utfall på grund av ett stort överskott inom kapitalförvaltningen 2019. Verksamhetens resultat är minus 177 miljoner kronor. Underskottet är högre än föregående år men lägre än planerat.

Intäkter jämfört med budget

Sammanlagda intäkter är 42 miljoner kronor högre än budget. Detta beror främst på statliga bidrag till Svenska kyrkans insatser under pandemin och till arbetet med att motverka hemlöshet bland unga vuxna. Dessutom blev det högre utdelning från prästlönetillgångarna inom utjämningsystemet. Insamlade medel från kollekt är lägre, vilket till stor del beror på pandemin då det inte varit möjligt att genomföra fysiska gudstjänster och insamlingsaktiviteter i samma utsträckning som planerat.

Intäkter jämfört med föregående år

I jämförelse med föregående år har intäkter ökat med 16 miljoner kronor. Ökningen beror på högre intäkter från institutionella givare inom den internationella verksamheten samt flera statliga stödinsatser 2020 på grund av pandemin. Statliga bidrag med anledning av pandemin har till största del vidareförmedlats till stift och församlingar. Insamlade medel är lägre eftersom kollektintäkter påverkats av pandemin. Jämförelsen mellan åren påverkas också av att den internationella verksamheten fick ett stort testamente 2019.

Kostnader jämfört med budget

Sammanlagda kostnader är 79 miljoner kronor lägre än budget. Resekostnader, lokal- och fastighetskostnader samt arrangemang har varit lägre på grund av den rådande pandemin. Många möten, bland andra kyrkomötet, har utförts digitalt. Kostnaderna har också varit lägre för it. Övriga lämnade bidrag är högre än planerat då statligt stöd med anledning av pandemin har förmedlats vidare till stift och församlingar. GIP-bidraget, som betalas ut till dem som ansluter sig till den gemensamma it-plattformen har varit högre än budget.

Kostnader jämfört med föregående år

I jämförelse med föregående år har totala kostnader ökat med 108 miljoner kronor. Ökningen består av lämnade bidrag inom den internationella verksamheten, högre GIP-bidrag, statliga medel med anledning av pandemin som fördelats ut samt klimatsatsningen. Ökade kostnader har också uppstått i och med satsningarna på bland annat digital arbetsplats och gemensam löneservice.

Tabell 14. Nationell fastighetsfinansiering

Fastighetskostnader utland	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Svenska kyrkan i utlandet	-6	-16	-9	7	-3
STI	-1	-1	0	1	1
Resultat	-6	-17	-9	8	-3

Den nationella fastighetsfinansieringen löper vid sidan om budget som ett totalbelopp över en femårsperiod. I beloppen i tabellen ingår avskrivningar avseende redan vidtagna åtgärder på fastighetsområdet.

Fastighetskostnaderna är lägre än tidigare planering då visst fastighetsunderhåll har behövt skjutas på framtiden på grund av pandemin. Ombyggnaden av den nya lokalen på Mallorca är färdigställd. Kostnaderna aktiveras och påverkar inte resultatet 2020 utan kommer att innebära kostnader i form av avskrivningar kommande år.

Till grund för arbetet med utlandsfastigheter finns en detaljerad lokalförsörjningsplan som stödjer prioritering mellan olika projekt.

Tabell 15. Kyrkostyrelsens internationella råd

Resultat kyrkostyrelsens internationella råd	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Insamlade medel	189	164	143	-21	-46
Erhållna bidrag	219	235	241	6	22
Övriga intäkter	2	0	2	2	0
Förändr. ändamålsbest. medel	-48	23	2	-21	50
Summa intäkter	362	422	388	-34	26
Utveckl.samarbete/bistånd	-241	-294	-266	28	-25
Övriga lämnade bidrag	-4	-2	-3	-1	1
Externa kostnader	-100	-94	-89	5	11
Personalkostnader	-121	-132	-122	10	-1
Avskrivningar	0	0	0	0	0
Summa kostnader	-465	-520	-480	40	-15
Resultat	-103	-98	-92	6	11

De samlade intäkterna och kostnaderna som redovisas här återfinns inom flera verksamheter, varav Samordna och utveckla internationell mission och diakoni är den största. Vidare återfinns kostnader främst inom verksamheterna Bidra till samhällsutvecklingen och Värna och utveckla relationer med kyrkans omvärld.

Insamlade medel är lägre än budget främst på grund av att kollektintäkter påverkades av pandemin. Det var också lägre insamlade medel jämfört med föregående år beroende på att ett generöst testamente mottogs 2019.

I jämförelse med föregående år ökar erhållna bidrag tack vare ökade intäkter från institutionella givare. Föregående år gjordes en stor avsättning till ändamålsbestämda medel. Av dessa nyttjades 2 miljoner kronor år 2020.

Totala kostnader för verksamheten är lägre än budget på grund av lägre kostnader för anslag och utsänd personal. Att anslagen inte betalats ut enligt budget beror bland annat på försenad verksamhet hos partner på grund av pandemin. Dessutom har inte budget avseende bostadsbyggnadsprojektet på Olivberget i Jerusalem nyttjats. Gällande utsänd personal kvarstår utmaningarna med att få ut personal till programländer.

I jämförelse med föregående år är kostnaderna högre framför allt på grund av ett stort anslag till konsortium i Uganda. Externa kostnader är dock lägre 2020 eftersom det gjordes en satsning med anledning av lanseringen av Act Svenska kyrkan under 2019. Resekostnaderna är också lägre än föregående år på grund av pandemin.

Tabell 16. Kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet

Resultat kyrkostyrelsens råd för Svenska kyrkan i utlandet	Utfall 2019	DB 2020	Utfall 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Insamlade medel	10	9	8	-1	-2
Erhållna bidrag	5	4	2	-2	-3
Övriga intäkter	4	5	5	0	1
Förändr. ändamålsbest. medel	2	1	1	0	-1
Summa intäkter	21	20	17	-3	-4
Utveckl.samarbete/bistånd	0	0	0	0	0
Övriga lämnade bidrag	-9	-5	-11	-6	-2
Externa kostnader	-19	-16	-16	0	3
Personalkostnader	-65	-74	-65	9	0
Avskrivningar	-1	-1	-1	0	0
Summa kostnader	-94	-97	-93	4	1
Resultat	-73	-77	-76	1	-3

De samlade intäkterna och kostnaderna som redovisas här återfinns inom flera verksamheter, varav Stödja utveckling av församlingslivet är den största.

Intäkter är lägre än tidigare planering då planerat bidrag från Stiftelsen för Svenska kyrkan i utlandet inte behövde rekvireras. Lägre kollektintäkter beror till stor del på pandemin eftersom det inte varit möjligt att genomföra fysiska gudstjänster eller insamlingsaktiviteter i samma utsträckning som planerat. Både intäkter och kostnader påverkas av tre filialer som konsolideras in i trossamfundet.

Kostnader är lägre än budget och i nivå med föregående år. Pandemin har haft stor inverkan på verksamheten. Personalkostnader är i nivå med föregående år men lägre än budget då vissa tjänster har övergått till lokalanställningar. Församlingarna i USA får i stället anslag till verksamheten. Därför är lämnade bidrag högre än budget och föregående år.

Kostnader som finansieras genom nationell fastighetsfinansiering redovisas i egen tabell 14. Utredningar av juridisk karaktär i utlandsförsamlingarna redovisas under verksamheten Styning och ledning i tabell 7.

Tabell 17. Ändamålsbestämda medel

Ändamålsbestämda medel	UB 2019	DB 2020	UB 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Internationell mission och diakoni	153	122	150	28	-3
Arbete bland svenskar i andra länder	22	22	21	-1	-1
Övriga verksamheter	39	37	41	4	2
Utgående balans	214	181	212	31	-2

Tabellen visar ändamålsbestämda medel per 31 december respektive år.

Tabell 18. Fritt eget kapital

Fritt eget kapital	UB 2019	DB 2020	UB 2020	Jmf DB	Jmf fg år
Fritt eget kapital	9 674	8 616	9 906	1 290	232
Lägsta nivå fritt eget kapital	6 866	6 947	6 900	-47	34
Skillnad mot lägsta nivå	2 808	1 669	3 006	1 337	198

Ovanstående tabell visar det egna kapitalet per 31 december respektive år, det av kyrkomötet beslutade lägsta värdet samt skillnaden däremellan.

Kyrkomötet har beslutat att mål för storleken på den nationella nivåns kapital ska vara lägst 6 500 miljoner kronor från utgången av 2016. Målet för storleken på det egna kapitalet ska årligen justeras med hänsyn till konsumentprisindex. Det egna kapitalet uppgår till 9 906 miljoner kronor, varav 3 503 miljoner kronor avser orealiserade vinster inom finansförvaltningen.

Det nationella kapitalet utgör en gemensam resurs för hela trossamfundet och dess avkastning möjliggör såväl resurser till akuta insatser som till strategiska satsningar för ett långsiktigt hållbart kyrkoliv. Kyrkostyrelsen har inom ramen för beredningsarbetet med Svenska kyrkans kapitalsituation fört en dialog med stiftet och funnit en samsyn kring att det krävs mer av gemensamt ansvar för att klara Svenska kyrkans uppgift i framtiden.

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 5–6 maj 2021.

Närvarande: Antje Jackelén, ordförande, ledamöterna Wanja Lundby-Wedin, Daniel Tisell, Aron Emilsson, Jesper Eneroth, Nils Gårder, Agneta Hyllstam, Lars Johnsson, Berth Löndahl, Marie Rydén Davoust, Elisabeth Rydström, Britt Sandström, Erik Sjöstrand och Margareta Winberg samt tjänstgörande ersättaren Cecilia Brinck.

Föredragande: ekonomi- och finanschefen Gustaf af Ugglas

Kyrkostyrelsen beslutade i enlighet med arbetsutskottets förslag

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020.

Särskilt yttrande

I samband med kyrkostyrelsens beslut om att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2021:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2020, vill jag framhålla några synpunkter från Sverigedemokraternas sida. Vi har från vår sida under beredningen framhållit att det behövs utvecklade indikatorer och fler dimensioner av hållbarhet än vad årsredovisningen idag innehåller. Vår nomineringsgrupp lade under kyrkomötet 2020 fram en motion gällande detta. I motionen föreslogs att det i kommande hållbarhetsredovisningar ska etableras hållbarhetsredovisning för teologisk, medlemsmässig, ekonomisk och organisatorisk hållbarhet. Dessa föreslogs vara strategiskt uppbyggda med mätbara mål och delmål. De här dimensionerna hade vi önskat också skulle vara med i årsredovisningen. Detta hörsammades inte, men vi ämnar även fortsättningsvis understryka vår mening i frågan inför kommande årsredovisningar. Om detta framförde vi ett särskilt yttrande i samband med kyrkostyrelsens sammanträde den 7 april 2021, under ärende § 23 Bokslut och årsredovisning 2020, och det vill jag i denna del även till detta beslut framhålla.

Vidare anser vi att det behövs en översyn av programmet Interreligiös praktik för fred – en värld av grannar, vilket i årsredovisningen beskrivs bidra till ett hållbart samhälle genom ökad integration. Det är en beskrivning vi anser det finns anledning att problematisera. Programmet behöver enligt vår mening utvärderas och omprövas i sin helhet.

Avslutningsvis menar vi att det under rubriken Företrädarskap finns anledning att förtydliga att det är kyrkostyrelsens arbetsutskott som företräder kyrkostyrelsens och Svenska kyrkan i bedömningen av vilka remissvar som ska avges, samt bereder och beslutar om utformning och ställningstagande i dessa. Kyrkostyrelsen som organ och helhet delges information om remissvar i efterhand. Arbetsordningen kan vi enligt vår mening vara tydligare med i årsredovisningen.

Aron Emilsson